

Klima- og miljødepartementet

10.12.2024

Uttalelse fra NORSKOG til høring av Regjeringens forslag til Norges nye klimamål for 2035

Sett et ambisiøst klimamål for Norge mot 2035

Den norske skogen er sårbar for klimaendringene. Fordi skogbrukets verdikjede bygger direkte på skogen som ressursgrunnlag, løper skognæringen en stor og direkte klimarisiko som følge av klimaendringene som allerede er i gang.

Vitenskapskomiteen for mat og miljø konkluderte i sin rapport fra 2022 om klimaendringenes påvirkning på økosystemet skog, med at skogen vil bli moderat til sterkt påvirket av klimaendringer frem mot utgangen av århundret. Påvirkningen vil avhenge av i hvilken grad klimagassutslippene fortsetter å øke, stabiliseres, eller reduseres over de neste tiårene. Klimaendringene innebærer også økt risiko for ekstremvær med tilhørende skader på skog som tørke, snøbrekk, brann og stormfelling, noe som tilsier økt dødelighet blant flere av de dominerende treslagene. Dette vil igjen kunne medføre redusert produktivitet og generelt økt sårbarhet. Mildere og våtere vintre gir lengre vekstsesong, men også bedre overlevelse for mange insekter og skadegjørere. Dette vil føre til økt risiko og nedsatt motstandskraft mot klimaendringer og ekstremvær hos de viktige produksjonstreslagene, både på kort og lengre sikt.

Fordi skogbrukets ressursgrunnlag påvirkes så direkte av skogens tilvekst og levedyktighet, som igjen avhenger av en tidligst mulig stabilisering av klimaet, støtter NORSKOG en ambisiøs klimapolitikk. I den norske klimaloven er det fra før nedfelt at Norge skal være et lavutslippsamfunn innen 2050, noe som innebærer å redusere klimagassutslippene med 90-95 prosent. Vi mener at Norges ambisjonsnivå for et 2035-mål bør være på linje med EU-landenes og Storbritannias, selv om et slikt høyt ambisjonsnivå vil være mer krevende å nå for Norge som allerede har en høy andel fornybar energi i vår energimiks.

Til sammenligning har Storbritannia meldt inn til FN et mål for 2035 på 78% reduksjon i utslippene sammenlignet med 1990. EU har ikke meldt inn sitt mål for 2035 ennå, men

EU-kommisjonen har foreslått at EU skal ha et mål om 90 % reduksjon i klimagassutslippene innen 2040.

Addisjonelle tiltak i skog må telle mot Norges klimamål for 2035

Norge meldte i 2022 til FN at opptak og utslipp fra skog- og arealbrukssektoren som er addisjonelle skal telles med mot Norges overordnede mål om 55% utslippsreduksjoner mot 2030. NORSKOG mener at denne tilnærmingen bør videreføres mot Norges oppdaterte mål mot 2035. At opptakene og utslippene skal være addisjonelle betyr at de skal følge av tiltak som går ut over det vi ville ha gjort uten ekstra innsats. Det er så langt ikke avklart hva som skal regnes som addisjonelle opptak og utslipp, eller hvordan disse skal regnes inn.

NORSKOG mener det er viktig at ikke alle utslipp og opptak i sektoren telles med, selv om EU og Storbritannia har valgt å gjøre det. Både i EU som helhet og i Storbritannia utgjør skog langt lavere andel av arealet. EU har også satt et tak for hvor mye sektoren kan bidra med mot målet. Opptak i forvaltet skog bør ikke bidra til å svekke insentivene til å kutte fossile utslipp i andre sektorer. De store årlige variasjonene i utslipp og opptak vil også skape betydelig usikkerhet om behovene for utslippskutt i andre sektorer dersom hele netto-opptaket i sektoren telles med. Når det kun er addisjonelle tiltak som teller som utslippsreduksjoner eller økte opptak mot målet er ikke denne usikkerheten like stor.

Samtidig innebærer Parisavtalens balanse mål at gjenværende utslipp må balanseres ved opptak, og da spesielt på skog- og landarealer. Når vi vet at vi ikke vil klare å kutte alle utslipp, er det nødvendig at opptaket av CO₂ på skog- og landarealer økes for at balanse målet skal kunne nås. Derfor mener NORSKOG at målsystemet må innrettes slik at de stimulerer så mye som mulig til økte opptak av CO₂ i skog, og at denne ekstrainsatsen må synliggjøres og telles med mot målet.

NORSKOG mener at målsystemet under Parisavtalen er dårlig egnet for målstyring av klimatiltak i forvaltet skog. Den betydelige effekten slike tiltak kan ha vil aldri bli synliggjort ved målhorisonter på 10 år som flyttes fem år av gangen, slik dette systemet legger opp til. Korte målhorisonter er ikke forenlige med skogens naturlige dynamikk, og kan gi uønskede og til dels kontraproduktive resultater.

Ved bokføringen mot et 2035-mål bør henholdsvis utslipp og opptak som er addisjonelle holdes adskilt. Dette for å synliggjøre effekten av tiltak som er rettet mot økte opptak for seg, og tiltak som er rettet mot reduserte utslipp for seg. Dette vil etter vår mening gi de klareste styringssignalene.

Sett separate tilleggsmål for hhv. opptak og utslipp på skog- og landarealer

Norge har et betydelig potensial i å øke opptaket av CO₂ i forvaltet skog gjennom målrettede addisjonelle tiltak. Klimakur 2030 identifiserte en rekke slike tiltak, der både opptakspotensiale, kostnader og andre virkninger av tiltakene ble grundig beskrevet. I den forrige klimameldingen (Meld. St. 13 (2020-2221)) ble en del av disse tiltakene pekt ut som særlig aktuelle. Tiltakene i meldingen hadde et samlet opptakspotensiale på ca. 6,5-8 millioner tonn CO₂ årlig mot 2100. NORSKOG mener at Norge, som et relativt sett stort skogland, har et særlig ansvar for å bidra til Parisavtalens balanse mål med økte opptak i skog og landarealer.

NORSKOG mener det bør meldes inn til FN et separat, tallfestet tilleggsmål for økte opptak i skog og økt innlagring i langlevde treprodukter med horisont 2100. I tillegg bør det settes et separat mål for addisjonelle utslippsreduksjoner i sektoren.

Et slikt mål vil være langsiktig nok til å kunne fange opp de betydelige effektene tiltak i skog kan ha for opptak av CO₂. Det er flere fordeler ved å holde disse to tilleggsmålene adskilt. For det første vil man unngå at eventuelle økte utslipp i sektoren «kamoufleres» av opptak i forvaltet skog, der nettoresultatet alltid vil være positivt. Samtidig ville et felles mål for sektoren ha svekket synligheten av den betydelige positive effekten av addisjonelle tiltak i skog og økt innlagring i langlevde treprodukter, fordi utslipp fra f.eks. nedbygging av skog vil komme til fratrekk. En ekstrainsats i skognæringen vil kunne ha stor betydning for å øke opptakene. Skognæringen vil imidlertid i mindre grad ha innflytelse på utslippene i sektoren, f.eks. fra avskoging. Dersom slike utslipp skal komme til fratrekk på de «ekstratiltakene» som gjøres i næringen, mener vi dette vil gi uklare styringssignaler og svekke insitamentet og motivasjonen til å gjennomføre tiltak som øker opptak i skog og innlagring i langlevde treprodukter.

NORSKOG anbefaler altså her en målstyring som skiller seg fra den tradisjonelle inndelingen i kategorier og underkategorier i klimagassregnskapet, men der man isteden vurderer måloppnåelse for utslipp og opptak i denne sektoren hver for seg. Dette er i tråd med anbefalingene fra Klimautvalget 2050. Vi mener at Miljødirektoratets tilnærming, der det settes et samlet mål for sektoren og eventuelt settes egne mål for underkategoriene, vil være uheldig. I flere av underkategoriene forekommer både utslipp og opptak, og denne sammenblandingen skaper uklarhet om hvilken politikk som faktisk virker.

Vårt forslag til tilleggsmål vil også avvike fra den vanlige 10-årshorisonen for klimamålene. Ettersom Norge neppe vil regne inn alle utslipp og opptak fra sektoren, må

Norge uansett melde inn et annet mål for sektoren enn EU, og står fritt til å gjøre det. Vi mener Norge bør gå foran i å sette en målhorisont og en innretning av målet som vil gi reelle insitamenter til klimatiltak i skog.

Oppsummert mener NORSKOG at addisjonelle opptak i skog må regnes **både** mot Norges økonomidekkende 2035-mål, **og** mot et separat, langsiktig og tallfestet opptaksmål for skog og økt innlagring i langlevde treprodukter.

Hvilke tiltak skal telle med mot målene?

NORSKOG mener at alle tiltak som er utløst av klimarettede virkemidler for økte opptak i skog må telles med mot målene. Fra 2016 har vi hatt egne økonomiske virkemidler i skogbruket for å stimulere til tettere planting, gjødsling av skog, skogplanteforedeling og ungskogpleie. Det er mulig å beregne klimaeffekten av alle disse virkemidlene, og det er liten tvil om at dette er addisjonelle tiltak.

Norge har også andre økonomiske virkemidler som stimulerer til planting, ungskogpleie og andre skjøtselstiltak i skog. Dette gjelder både tilskuddsordninger og skatteinsentiver over ordningen med skogfond. Selv om dette er virkemidler som ikke har et uttalt klimaformål, vet vi at de er utløsende for tiltak som ellers ikke ville blitt gjort, og som har en betydelig klimaeffekt. Disse virkemidlene har eksistert over lang tid. NORSKOG mener det må vurderes om også tiltak som er utløst av disse ordningene etter 1990 bør regnes med. I tilfelle må det trolig gjøres anslag for hvor stor andel av aktiviteten som kan tilskrives virkemiddelbruken.

Det er både krevende og lite hensiktsmessig å uttale seg om metodikk for beregning av effekten av addisjonelle tiltak i skog før det er lagt fram et konkret forslag. NORSKOG vil derfor komme tilbake med en egen uttalelse om dette når Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet har levert på sitt oppdrag om addisjonelle utslipp og opptak i skog og areal som har frist 15. januar 2025.

Sertifiserte karbonopptak finansiert ved salg av klimakreditter må også telle med

Ikke bare offentlige virkemidler kan utløse klimatiltak. EU arbeider med metodikk for å sertifisere karbonopptak som kan være finansiert ved salg av klimakreditter, og disse kan ha både offentlige og private finansieringskilder. Forordningen om opprettelse av et EU-sertifiseringsrammeverk for permanent karbonfjerning, karbonlandbruk og karbonlagring i produkter, ble endelig vedtatt i EU i november i år. I medhold av forordningen utformes nå detaljregelverk for bl.a. økte opptak i skog og i jordbruket.

Et vesentlig kriterium for sertifisering av aktiviteter som øker karbonopptak og -lagring i henhold til dette regelverket er addisjonalitet. NORSKOG mener derfor at aktiviteter som sertifiseres etter dette regelverket må kunne regnes med mot Norges klimamål, og at det må etableres et system for dette. NORSKOG mener at både privat og offentlig finansierte opptak må kunne telle mot Norges klimamål, slik EU også legger opp til gjennom sitt forsterkede klimaregelverk for skog- og arealbrukssektoren.

Særlig dersom Norge skal videreføre avtalen om samarbeid med EU også innenfor skog- og arealbrukssektoren, er det vanskelig å se for seg at norske aktører skal stå utenfor et felles kredittmarked for karbonopptak i skog. og jordbruk. Norge må derfor raskt og parallelt med en beslutning om felles gjennomføring av mål for skog- og arealbrukssektoren med EU (det forsterkede LULUCF-regelverket), vurdere innlemmelse av regelverket for sertifisering av karbonopptak.

NORSKOG

A handwritten signature in cursive script that reads "Anne G. Delphin".

Anne Gjerlaugsen Delphin, Næringspolitisk rådgiver

Kopi:

Landbruks- og matdepartementet